

200-ANALYS - SAMMANSTÄLLNING AV BPH-RESULTAT FÖR RHODESIAN RIDGEBACK, 2015-02-18

Det läggs idag stor vikt vid våra hundars mentalitet. Det är ett prioriterat område för Svenska Kennelklubben och arbetet med mentalitetsfrågor är delegerat till för Kommittén för hundars mentalitet, KHM.

KHM bildades 2009. Ett av de första uppdragen blev utvecklingen och etableringen av Svenska Kennelklubbens egen mentalbeskrivning Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH. Beskrivningen är utformad för att passa alla hundar oavsett ras.

Ett av de uttalade syftena med BPH är att det ska fungera som ett avelsverktyg, det vill säga förmedla information om hundars mentalitet som gör det möjligt för uppfödarna att både utvärdera kullar och selektera för önskade egenskaper vid valet av avelsdjur. KHM ser det därför som mycket angeläget att de som kan ha nytta av beskrivningen ur detta perspektiv också förstår att tolka och använda sig av den information som beskrivningen samlar.

KHM har beslutat att alla hundraser med över 200 (svenskfödda) individer beskrivna ska få en utförlig genomgång av resultaten. Vid 500 beskrivna hundar kommer KHM att beställa en arvbarhetsskattning för rasen, hos Sveriges Lantbruksuniversitet, baserad på BPH.

I dokumentet finns en genomgång av hur BPH-data redovisas på SKK Avelsdata. Det finns också stapeldiagram som med större tydlighet visar spridningen för hundarnas reaktioner i de olika momenten. Vidare görs en reflektion över de beteenden/värden som den aktuella rasen uppvisar.

SPINDELDIAGRAM

Utifrån BPH-beskrivningen för hundarna sammanfattas BPH-protokollets observationer i beteendegrupper som kan följas i spindeldiagrammet medsols, med start från klockan tolv. Värt att uppmärksamma är det faktum att värdena (ex 2, 2,5 etc) i spindeldiagrammet inte är desamma som de faktiska värden hundarna fått i momenten, utan grundar sig på en matematisk beräkningsmodell.

Resultaten från alla hundar i rasen som deltagit i BPH läggs samman i ett spindeldiagram. Detta ger ett medelvärde för de olika beteendegrupperna. Ett medelvärde kan dock bestå

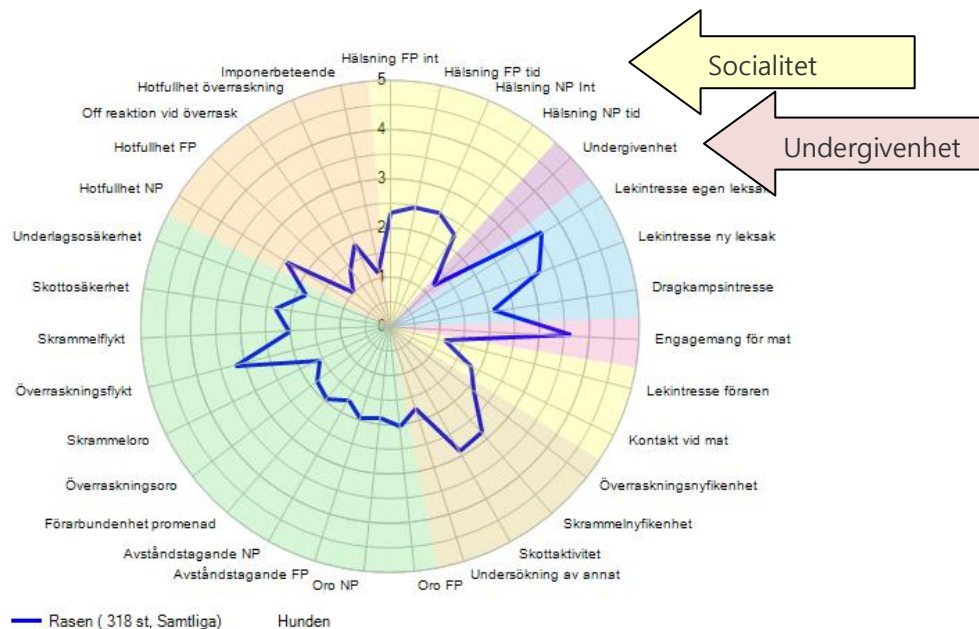

av summan av hundar som är ytterligheter åt båda håll, det vill säga ett antal hundar som befinner sig högt på skalan sammanslagna med hundar som ligger lågt. I praktiken kan det vara så att endast ett fåtal (eller rentav ingen alls) hundar befinner sig just på medelvärdet. Det är därför viktigt att klubben också tittar på resultaten för ett antal enskilda hundar för att få en uppfattning om den variation som faktiskt finns. Det är ju så att om tio hundar beskrivs och fem får värdet 1 och fem stycken får värdet 5 så blir medelvärdet 3 ($5 \times 1 + 5 \times 5 = 5 + 25 = 30 / 10 = 3$). Men medelvärde 3 kan även erhållas om de tio hundarna bara rör sig mellan ex värdena 2,5 och 3,5. Medelvärdet som spindeldiagrammet visar ger oss alltså inte information om variationen i rasen, men i de flesta fall får vi ändå en rimlig och hyfsat adekvat bild av populationen. Det förutsätter dock att det finns ett tillräckligt antal hundar beskrivna. För en någorlunda säker analys brukar man säga att det fordras minst 40 hundar (varav minst 15 tikar och 15 hanar bör ingå) från olika linjer och släkter/familjer. Ju fler hundar, desto bättre underlag finns för att få en bild av rasen.

SOCIALITET

Socialitet ger en uppfattning om hur social hunden är gentemot främmande människor. Här beskrivs hundens kontaktbenägenhet, hur ivrigt och länge den hälsar, om den kanske är mycket undergiven. Hur intresserad en hund är av människor den inte känner och dess agerande vid ett möte är delvis beroende av rastillhörighet men också av individens egen personlighet. Raser som avlats för ett självständigt arbete visar kanske inte samma engagemang i kontakten med människor som de raser där ett bra samarbete varit en förutsättning för att hunden ska fungera väl inom sitt område. En hunds egna erfarenheter, positiva såväl som negativa, spelar också in.

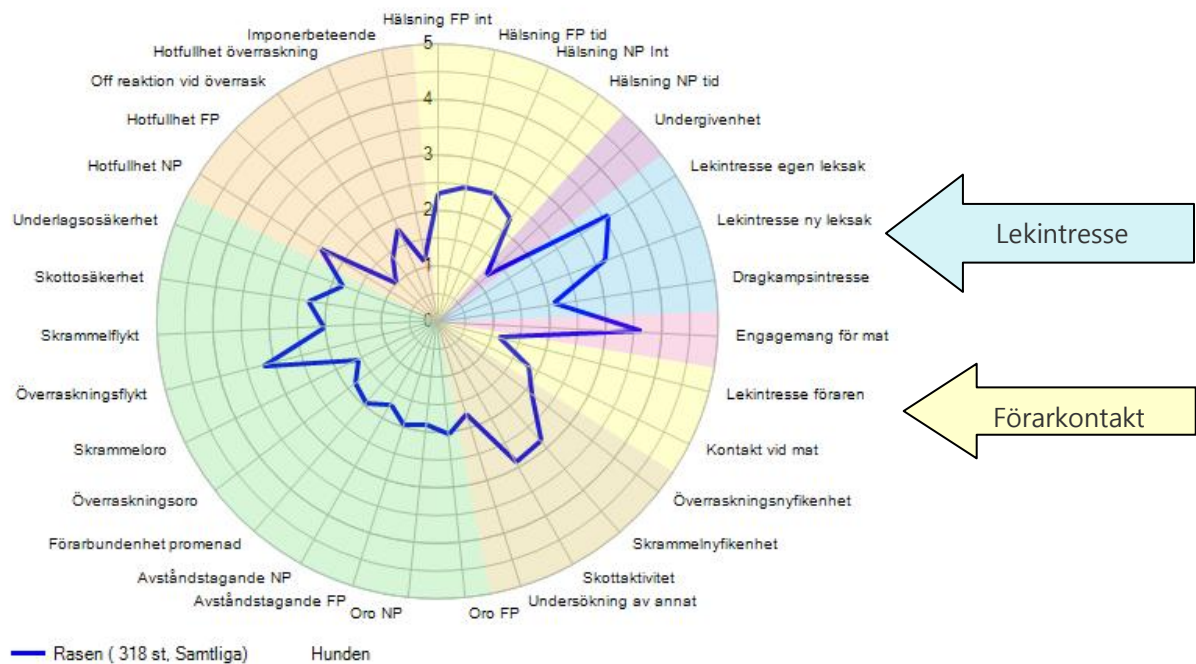

För rhodesian ridgeback kan vi se att rasens medelvärde för hälsning ligger runt ca 2,5. Värdet kan anses som relativt lågt både i intensitet och tid, en bild som också återspeglas i den "Sammanfattande beskrivningen". Det kan vara intressant att diskutera hur detta överensstämmer med standardens beskrivning av rasens mentalitet. Studerar man slumpvis valda individer av rasen är det tydligt att variationen är mycket stor och flera hundar hälsar inte alls. Det förekommer även hundar som hälsar intensivt och länge.

LEKINTRESSE

Lekintresse tar fasta på hundens intresse för att leka, dels med ett eget favoritföremål, dels med ett föremål som är standardiserat för BPH. Både förare och testledaren leker med hunden. Momentet har flera syften, bland annat att dokumentera lusten till föremålslek, hundens allmänna attityd i leken vilken inte behöver ha direkt koppling till intresse för föremål och viljan att leka med föraren. Lekintresset och sättet att leka varierar stort mellan olika hundraser. Inte alla är roade av t ex kampekar, det vill säga att konkurrera om ett föremål, medan andra tycker att det är toppen! Förarkontakt beskriver hundens benägenhet att hålla kontakt med sin förare och vilja att engagera sig med denne i t ex lek.

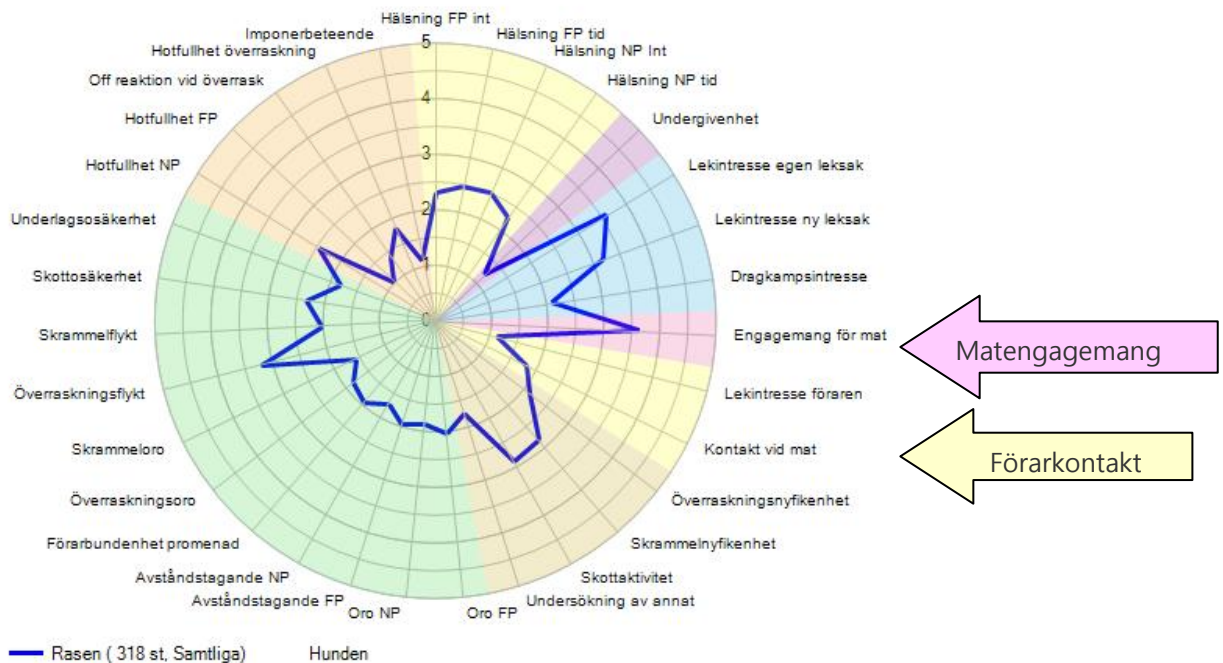

Hundar av rasen rhodesian ridgeback leker relativt gärna med sin egen favoritleksak och något mindre med den standardiserade BPH-leksaken. De har inte särskilt stort intresse för dragkamp. De rhodesian ridgeback som leker väljer att helst göra det själva, det vill säga utan förarens eller testledarens inblandning.

MATENGAGEMANG

Hundar som har ett lagom stort intresse för mat eller godbitar är ofta lätta att motivera i en träningssituation. En hund som uppskattar godbitar är i regel beredd att anstränga sig och försöka flera gånger för att nå den eftertraktade belöningen. Förarkontakt beskriver hundens benägenhet att hålla kontakt med sin förare. Hunden kan t ex söka stöd och uppbackning hos föraren när den ställs inför ett problem som den inte kan lösa själv. I moment 3 "Matintresse" väljer många hundar att ta kontakt med sin förare när de inte lyckas öppna burken med godis. Det ser nästan ut som om de ber föraren om hjälp!

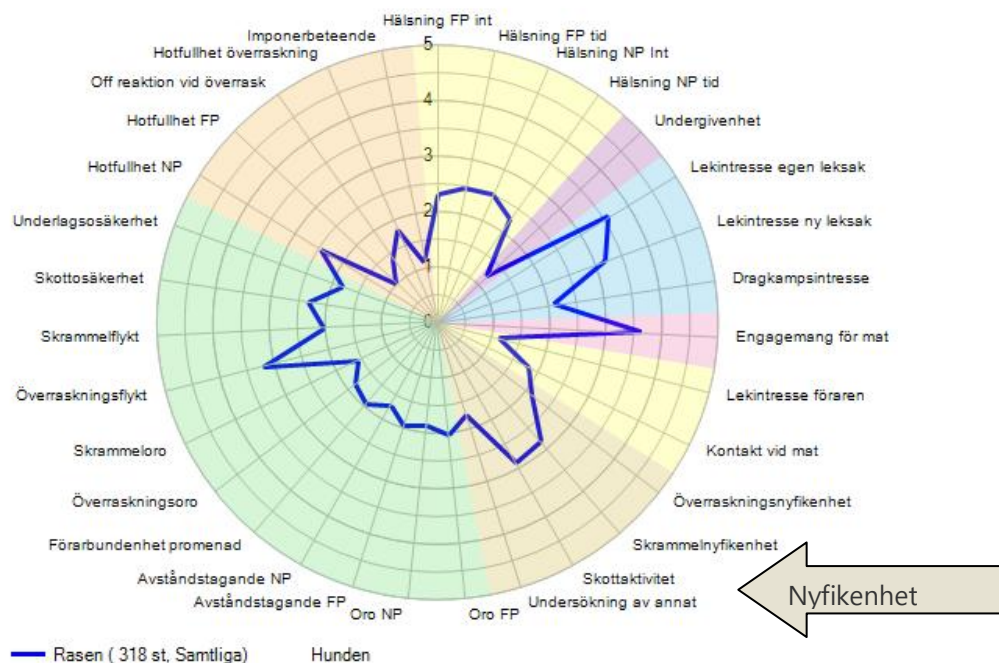

De flesta rhodesian ridgeback engagerar sig i matletande. Det är också en aktivitet de ofta väljer att göra själva, utan att försöka få hjälp av sin förare att t ex öppna en stängd burk.

NYFIKENHET

Att få en uppfattning om en hunds nyfikenhet är ofta en viktig del av en mentalbeskrivning. Nyfikenhet är en värdefull egenskap hos den hund som ska utbildas i någon form. Nyfikenhet innebär att hunden har drivkraft att utforska sin omgivning och föremål i både kända och okända miljöer. Har den blivit skrämmd, kommer nyfikenheten väl till pass eftersom den hjälper hunden att närma sig och undersöka det som utlöst känslan och i förlängningen komma över den.

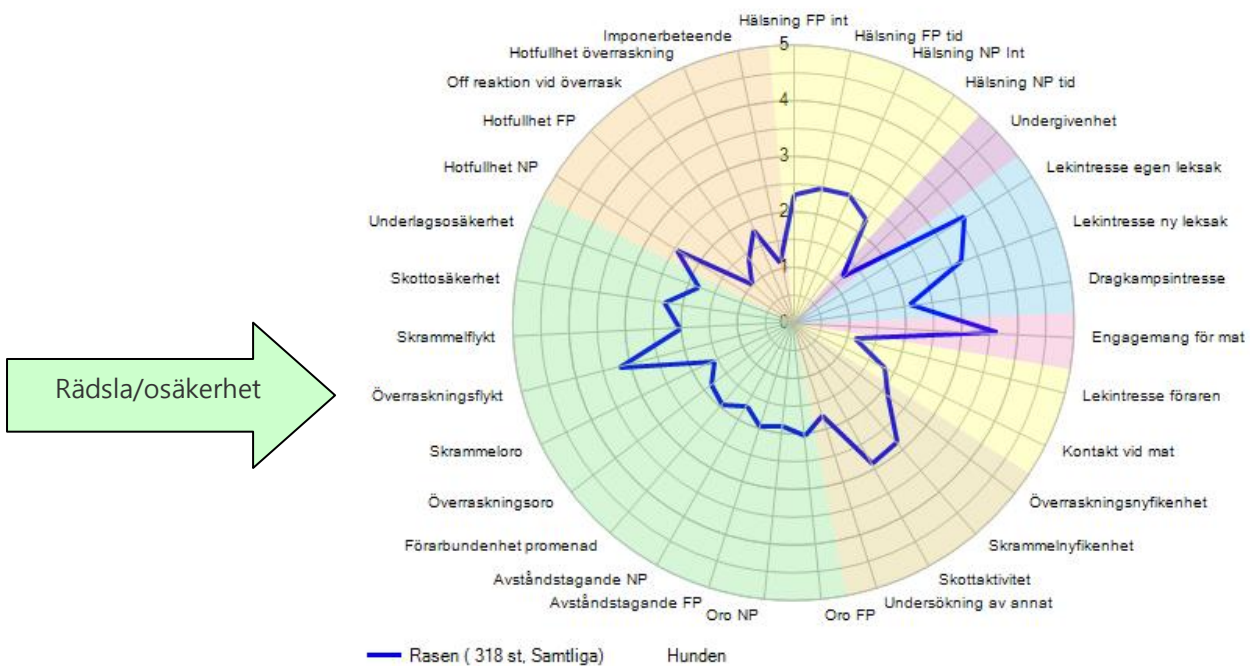
Spindeldiagrammets medelvärde för rhodesian ridgeback visar en ras som har en viss nyfikenhet på en visuell, hastigt uppdykande överraskning (moment 4). Än mer nyfiken blir den när det tillkommer ljud, som vid skramlet i trumman (moment 5) och skotten (moment 8). Brist på nyfikenhet i de sammanhang BPH beskriver kan ha ett par olika förklaringar. Dels kan hunden vara rädd, vilket hindrar den från att gå fram utan hjälp från föraren, dels kan det bottna i ett mer balanserat ointresse som gör att hunden helt enkelt inte bryr sig utan kanske ägnar sig åt någon annan aktivitet vid sidan om beskrivningssituationen. Den senare hundens beteende finns beskrivet i armen "Undersökning av annat än testretningen"

RÄDSLÅ/OSÅKERHET

En allmänt osäker eller ängslig hund lever hela tiden med en ständig beredskap på att något otrevligt ska inträffa. Motsatsen är hunden med stor självsäkerhet som uppträder på ett tryggt, balanserat sätt och som utstrålar att den har läget under kontroll. Mellan dessa två ytterligheter finns många nivåer av ängslan och oro. Specifika rädslor är relativt vanligt förekommande hos hundar. Det kan vara miljörädslor som gör hunden obekvä, ängslig, kanske till och med flyktbenägen i nya miljöer eller rädd för att gå på vissa typer av underlag. Sociala rädslor riktar sig framför allt mot människor och en generell rädsla för människor är ofta ärftligt betingad precis som många andra beteenden.

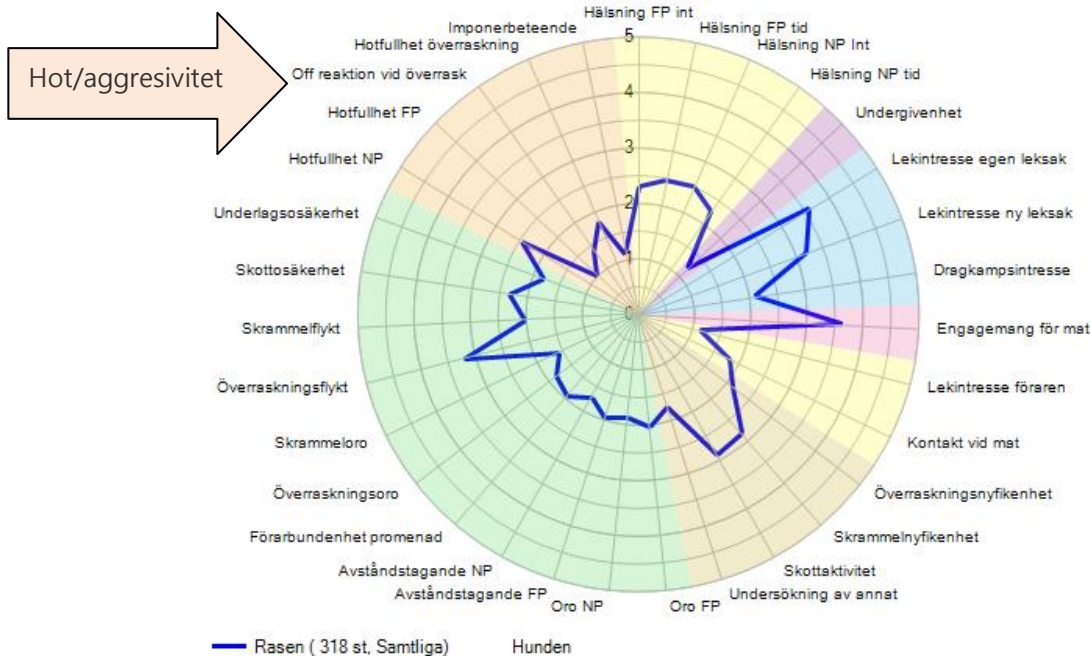

Diagrammets medelvärde visar att det inom rasen rhodesian ridgeback förekommer en viss grad av oro/osäkerhet något som understryks av den "Sammanfattande beskrivningen". BPH avser att beskriva både social rädsla och miljörädslor. Ridgebackens profil sticker ut vid armen för "överraskningsflykt" vilken inkluderar "tid till kontroll", dvs hur lång tid det tar för hunden att återgå till ett neutralt känsloläge (innan passagera) efter en kanske lite skrämmande/överraskande upplevelse.

HOT/AGGRESSIVITET

Många hundar visar någon gång hotbeteenden eller aggressiva beteenden. De utgör ofta ett naturligt inslag i hundens beteendepertoar men ska inte ta sig sådana uttryck att hunden upplevs som skrämmande och problematisk, varken av ägare eller omvärld. Det är därför viktigt att hundar med överdrivna aggressioner identifieras och att BPH-beskrivaren påtalar ägarens ansvar för att komma till rätta med ett eventuellt aggressionsproblem.

BPH-beskrivningen visar att för ridgebackens del föranleder en främmande person (moment 1) varken att hunden hotar eller uppträder aggressivt (men variationen mellan individer bör uppmärksammas). Den sk närmande personen (förklädd och med avvikande rörelsemönster, moment 6) föranleder en högre grad av hotfullhet, en reaktion som även kan ses när den visuella överraskningen, "halvfiguren" (moment 4), dyker upp.

Faktorer att tänka på

I spindeldiagrammet är beteendegrupperna indelade och baserade på moment som på olika sätt avser att beskriva en viss typ av känsloläge hos hunden. Vid en tolkning av ett spindeldiagram är det dock nödvändigt att ta hänsyn till hur dessa grupper förhåller sig till varandra.

Specialklubben för rhodesian ridgeback skulle kunna fundera på och diskutera följande:

- I vilken utsträckning förekommer det inom rasen hundar som undviker att hälsa på främmande personer (låga värden på hälsning och tid), kombinerat med social osäkerhet (det vill säga höga värden på "oro/avståndstagande främmande person" och "oro/avståndstagande närmande person")? Denna typ av hundar kan vara mycket sociala och kontaktagande med personer de känner, men vid möte med främmande människor hämmas de av sin sociala försiktighet och väljer därför att undvika kontakt.
- En hund som visar hotfullhet vid "närmande person" kan ha valt aggression som strategi för att hantera rädsla/osäkerhet. Förhållandet mellan socialitet, rädsla, hot/aggressivitet bör beaktas. En rädd, icke-social, hund som visar aggression bör särskilt beaktas. Ett exempel där detta synliggörs är när personen i moment 6, "Närmande person" demaskeras och inbjuder hunden till kontakt. Om hunden fortsätter visa hotfullhet/aggression mot eller oro/avståndstagande för personen ifråga är det ett observandum.
- Hundar med ett mycket intensivt och tidsmässigt utdraget hälsningsbeteende är vanligen just glada i människor men i andra fall kan beteendet ge uttryck för en social osäkerhet, återspeglad framför allt i kontakten med nya personer (se moment 1 och moment 6).

// 2015-02-18